

27 mei 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.J.A. Nijssen, advocaat te Leiden,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], en van wie onbekend is of hij nog in leven dan wel overleden is,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
vanaf [datum] tot [datum] van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 25 november 2013. Op 4 februari 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van de heer [naam], plaatsvervangend Provinciaal Overste.

Op 6 mei 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote, mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.J.A. Nijssen.

Namens de Congregatie zijn verschenen de heer [naam], Provinciaal Overste en de heer [naam], plaatsvervangend Provinciaal Overste.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Net voordat klager 12 jaar oud werd overleed zijn vader. Omdat de moeder van klager niet in staat was in haar eentje voor het gezin met zes kinderen te zorgen, werd klager –na zes weken in [plaats] te hebben verbleven– in 1966 geplaatst in [internaat] te [plaats]. Aangeklaagde was daar als broeder werkzaam als paviljoenbroeder van het paviljoen '[naam]'.

Klager had onder andere de taak om het paviljoen schoon te houden in de ochtenduren. Tijdens de schoonmaakwerkzaamheden waren er geen pupillen en/of andere leiders aanwezig. Aangeklaagde was wel regelmatig aanwezig in het paviljoen als klager aan het werk was. Aangeklaagde begon toenadering te zoeken tot klager door af en toe vaderlijk zijn hand om klager heen te leggen. Klager was hier bevattelijk voor, omdat hij zijn vader had verloren en

zijn moeder niet in staat was empathie te tonen. Na verloop van tijd begon aangeklaagde de genitale delen van klager 'per ongeluk' aan te raken en vast te houden. Als gevolg hiervan werd klager bang om zijn werkzaamheden te verrichten. Klager wist namelijk nooit wanneer aangeklaagde hem zou benaderen. Dit maakte klager angstig.

Klager herinnert zich dat hij op enig moment door aangeklaagde naar hem toe werd getrokken terwijl het onderlichaam van aangeklaagde ontbloot was. Aangeklaagde verlangde van klager dat hij hem zou aftrekken. Klager schrok zo van het zien van de blote penis in erectie van aangeklaagde dat hij zich los rukte, om zich heen begon te slaan en weg rende. Hierna werd klager door aangeklaagde bij zich geroepen. Klager kreeg een ongelofelijk pak rammel van aangeklaagde. Ook zei aangeklaagde dat klager het niet in zijn hoofd moest halen om te vertellen wat er gebeurd was. Als klager dat wel zou doen dan zou dat kunnen betekenen dat klager niet meer op verlof mocht gaan en dat de moeder van klager ingelicht zou worden over het brutale en ongepaste gedrag van klager. Vanaf dit moment werd klager de pispaal van aangeklaagde en zijn 'hulpje' [naam] die zomaar uit het niets ongenadig hard sloeg. Dit resulteerde in angst voor beiden.

Hoe vaak klager door aangeklaagde is betast, kan klager zich exact niet herinneren. Soms gebeurde het een paar keer per week en soms ook een aantal weken niet. Klager schat in dat hij in ieder geval vaker dan 20 keer door aangeklaagde is betast.

2.2. Klager kwam als assertief jongetje op het internaat terecht, maar ging er beschadigd, angstig, agressief en mensenschuw weg. Klager was constant op zijn hoede, waardoor geen enkele instelling hem heeft willen helpen.

Klager heeft hetgeen hem is overkomen jaren lang verdrongen. Alleen zijn huidige echtgenote heeft klager verteld wat er destijds tussen klager en aangeklaagde is gebeurd.

In [jaartal] is het misbruik door aangeklaagde bij klager naar boven gekomen. Klager had last van slaapstoornissen en er ontstonden klachten van depressieve aard. Zo had klager last van geheugen- en concentratiestoornissen en hartkloppingen. Hij voelde zich gespannen, piekerde veel en kreeg angstaanvallen. Hierdoor is klager bij het RIAGG en vervolgens bij het maatschappelijk werk terecht gekomen. In [jaartal] is klager 50% arbeidsongeschikt verklaard. Sindsdien werkt klager halve dagen als boekhouder.

Klager is ervan overtuigd dat hij niet de kansen heeft gehad die voor hem aanwezig waren, als gevolg van het seksueel misbruik en het fysieke geweld. Nog steeds houdt klager de mensen om zich heen in de gaten, omdat hij bang is dat hij zomaar een klap krijgt.

2.3. Klager wenst erkenning te ontvangen voor hetgeen hem door aangeklaagde is aangedaan. Verder acht klager het van belang dat zijn verhaal mogelijk een bijdrage kan leveren aan de waarheidsvinding ten aanzien van eventuele klachten van andere klagers. Klager vindt het belangrijk dat bekend wordt wat er zich destijds heeft afgespeeld, zodat actie kan worden ondernomen om dit in de toekomst –voor zover mogelijk– te voorkomen.

Voorts wenst klager de door hem geleden schade financieel vergoed te zien.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Het is niet duidelijk of aangeklaagde nog in leven is. De plaatsvervangend Provinciaal Overste heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Vastgesteld kan worden dat aangeklaagde vanaf januari 1955 tot zijn uittreden in maart 1968 werkzaam is geweest in [internaat]. Aanwijzingen waaruit kan volgen dat men destijds op de hoogte was van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde zijn niet gevonden. Ook het onderzoek door de Commissie Deetman heeft op dit vlak niets opgeleverd. Wel is er eerder een klacht ingediend tegen aangeklaagde, welke klacht door de Klachtencommissie niet gegrond is verklaard wegens het ontbreken van enig steunbewijs.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. Indien evenwel aan mag worden genomen dat klager door aangeklaagde seksueel is misbruikt dan acht de Congregatie dat zeer verwerpelijk. Verontschuldigen en het betuigen van spijt zijn dan op zijn plaats.

Ter zitting hebben zowel de plaatsvervangend Provinciaal Overste als de Provinciaal Overste kenbaar gemaakt dat zij de klacht van klager aannemelijk achten.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 48 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het feit dat daarover bij aangeklaagde geen navraag kan worden gedaan zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat aangeklaagde klager op frequente basis heeft betast en eenmaal zijn eigen blote geslachtsdeel aan klager heeft getoond.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Bovendien heeft klager dit al vele jaren geleden verteld aan zijn echtgenote. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de steunverklaring behorende bij de zaak met nummer 2012T904(2). Uit deze steunverklaring volgt dat wanneer de betreffende melder het moeilijk had, hij door aangeklaagde op schoot werd genomen, waarbij aangeklaagde dan met zijn geslachtsdelen speelde. Klager moest daar niet over zeuren en kreeg ook wel slaag van aangeklaagde. Deze steunverklaring vertoont een grote gelijkenis met de klacht van klager, dat aangeklaagde klager in onderhavige zaak benaderde omdat hij in een lastige positie zat; hij had zijn vader verloren en zijn moeder was niet in staat de zorg voor hem te dragen. Voorts werd klager door aangeklaagde geslagen en onder druk gezet niets te vertellen.

Tenslotte heeft de Klachtencommissie mede in aanmerking genomen dat de plaatsvervangend Provinciaal Overste en de Provinciaal Overste ter zitting hebben verklaard de klacht van klager aannemelijk te vinden.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik 14 jaar oud en verkeerde in een kwetsbare positie. Hiervan heeft aangeklaagde misbruik gemaakt door zich eerst als een soort vaderfiguur ten opzichte van klager op te werpen en zo steeds meer toenadering tot klager te zoeken. Aangeklaagde was voor klager iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen en niet iemand waarvoor hij op zijn hoede moest zijn.

4.5. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging zullen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 27 mei 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, prof. dr. H.B.M. van de Wiel en mr. F.A.A. Duynstee, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.